

УДК
7.05;130.2;
316.7
doi:10.38014/
ehs-
ss.2022.4.02

ВАЛЕРІЙ БАБЕНКО

Донбаська національна академія будівництва і архітектури,
Україна

ФІЛОСОФСЬКА РЕФЛЕКСІЯ РУХУ РЕАЛЬНОСТІ ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ У СВІТ МАЙБУТТЯ (НА ПРИКЛАДІ РОЗВИТКУ ФЕШН-ІНДУСТРІЇ)

***Мета.** На прикладі фешн-індустрії, як одного з провідних й найбільш наближених до реальності буденного життя видів творчої діяльності людині, дослідити хід включення її результатів у процес художнього перетворення реальної дійсності. Показати, що одночасно з даним процесом матеріалізація уявлень про нове та практично не бачене буття, відбувається фактичне опрідметнення майбуття з надбанням ним рис реального існування.*

***Ключові слова:** мімезіс, дієгнезіс, гра, театр, цифровізація моди, метавсесвіт, віртуальний світ*

***Постановка завдання.** Традиційно філософська література обминає питання гносеологічної цінності художньої творчості хоча і не заперечує цінність емоційно чуттєвих форм пізнання. У даному дослідженні, яке автору швидше уявляється своєрідною заявкою на постановку питання чим докладним дослідженням сформульованої проблеми, головним завданням бачиться процес дослідження тих тонких нюансів, чим відзначається будь-яка форма художньої творчості, в рамках яких потенційна дійсність майбуття стає реальністю буденного життя, формує його сенси, ціннісні орієнтири та образи. Без цього, на нашу думку, раціонально-логічне, понятійне мислення втрачає свою сутність та сенс розвитку. Щодо фешн-індустрії, як об'єкту аналізу, то даний вибір обумовлений фактом міцного синтезу утилітарної сторона реальної дійсності її існування з творчим, артистичним, художнім характером людської особистості. В рамках даного виду художнього*

виробництва така, майже синкретична, єдність різних площин людського буття практично анігілюють свої самості та формують нову штучну парадигму буття. Тож тим фешн-індустрія демонструє найкращі можливості і підстави для аналізу нових явищ в складних структурах метавсесвіту.

Методи досліджень. Серед методологічних ресурсів даного дослідження пріоритетне місце посідає діалектичний та герменевтичний метод. Методи аналогії, моделювання та об'єктивно-історичного аналізу також є незамінними провідниками у мандрах світами культурно-історичних епох та лабіринтами часів.

Результати досліджень. Поставлене нами завдання фактично носить подвійний характер. З одного боку ми досліджуємо гносеологічну цінність художньої творчості, а з іншого – те, яким чином вона реалізує цю свою пізнавальну вартість, будуючи та переводячи образи майбуття у сферу реальної дійсності теперішності, у сферу буденності матеріального буття. Відтак таке завдання є своєрідним видом формалізації логіки пізнавальної діяльності в сфері художньої творчості так як введення у світ реального матеріального буття образів майбуття, створених в рамках художньої творчості, і є основою процесу здійснення нею пізнання, як такого.

Важливим принципом пізнавальної діяльності в рамках художньої творчості є поняття Мімезису. Його значення було виявлено, сформульоване та проаналізовано ще філософами Античності. Наслідування та імітація дійсності в рамках її творчого суб'єктивного сприйняття та переосмислення фактично формували ті образи, які вже виходили за межі існуючого буття простору і часу та «проявляли» собою, як зображення на рентгенівському знімку, приховані риси майбуття.

Принцип Мімезису доповнює та надає йому обсягу й справжньої всебічності в рамках художньої творчості принцип Дієгезису - опозиційного положення в цій бінарній системі. У зв'язку з тим, що більшість відповідних йому видів мистецтва сформувалися вже у новітні часи розвитку європейської цивілізації, Дієгезису з боку науковців приділялось недостатньо уваги. Сьогодні же, в умовах неймовірної диференціації мистецтв за видами, Дієгезис, хоча і повільно, але починає витягатися із забуття. Специфіка даного принципу естетичного світосприйняття полягає у тому, що він демонструє рух уяви, вигадки у сферу реальної дійсності. Цей рух прямує від

ймовірного, вигаданого світу у простір-час суб'єктивного буття, яке подібне декартівському мисленню, незаперечне в своєму існуванні. Кульмінацією Дієгезису, як і Мімезису, є одна точка – Катарсис. Катарсис, як вищий рівень процесу творчого освоєння дійсності, рівень який нібито відривається від неї з одночасним переходом у її нові форми реалізованого майбуття, є одночасною миттєвістю пізнання сенсу буття, є пограничною територією між буттям і небуттям, між життям і смертю, яка розкриває сенс існування (екзистенції) самого життя як такого.

Мімезис та Дієгезис є загальними принципами естетичного світосприйняття, це постульована істина. Але у самій її будові, незалежно від розгалуженої морфологічної структури видів і напрямків мистецтва та художньої творчості, так само можна й потрібно виділяти ще один універсальний гіперобраз такої дихотомії. Цим образом, є Гра, Гра у найширшому розумінні цього поняття, Гра, як осмислена й творча сутність самого процесу життя. Згадаємо тут знамените шекспірівське висловлювання - «все життя – Театр, а ми актори на його сцені». І хоч у ньому синонімом Гри виступає образ Театру, суть змісту не міняється. Фактично Театр і є синонімом Гри. Він є місцем, де відбувається її дійство, де Гра реалізується у штучний спосіб. До того ж, відмітимо, що Гра, тоді, коли вона виступає як неформалізоване в іпостасі Театру дійство, чітко усвідомлюється, як така, її учасниками, а з тим - набуває і штучного характеру. Достатньо вказати на виховний процес в розвитку суспільства, щоби зрозуміти наскільки важливим елементом існування такого театрального явища вона є, наскільки людська цивілізація завдяки ньому просунулась уперед у своєму бутті, виховуючись досвідом власного життя. Людська Гра є тим універсальним гіперобразом, який вбирає в себе усі можливі форми художньої творчості. (Йохан Хейзінга взагалі вважав Гру основою культури та її головним фактором [4]) В рамках Гри реальна дійсність життя та його не проявлені потенційні форми, які знаходяться у просторово-часових вимірах майбуття, постійно, кожної хвилини зустрічаються у катарсичній миті існування кожної людини. Таким масштабом художньої творчості не може похизуватися жоден з її існуючих видів.

З народженням Майбуття нерозривно пов'язане і народження поняття Моді, а відтак і модної індустрії. Як ми бачимо, Мода – це творчий процес у

самому своєму еству. Вона є похідною від Гри (а вузькому сенсі – від Театру) та Образів її учасників акторів. Непередбачуваність, мінливість та втеча від Минулого, навіть коли про нього оповідується та до нього повертаються, формує найважливіші властивості моди. Мода принципово антропоцентрична і є формою самовиразу суб'єктивного ества Людини, її прагнень і бажань, її світоглядних принципів. Соціальна диференціація суспільства сприяла формуванню перших модних трендів і стилів, що було відмічено німецьким соціологом Г.Зіммелем. Та справжній розквіт моди перепадає на наш час, що обумовлено світовою глобалізацією та культурною уніфікацією. В цих умовах мода стає повноцінним символом реалізації Майбуття, символом опредметнення його сутності. Можна навіть стверджувати, що Мода перетворилась у своєрідний процес виробництва Майбуття.

Отже, якщо Гра – є штучною формою просування людського біологічного буття у Майбуття, то фешн-індустрія (у самому широкому розумінні даного поняття) – це процес виробництва світу Майбуття у абсолютно рафінованому вигляді. Така оцінка фешн-індустрії не є перебільшенням.

Сьогодні ми є свідками розгортання нової стадії технологічного перевороту в історії людства. Цей переворот несе із собою такі перспективи його розвитку, які можуть вивести нашу цивілізацію за межі не тільки Землі, але і біологічного існування самої Людини. Будучи обумовленою таким розвитком ІР-технологій, починає свою докорінну трансформацію і фешн-індустрія. Вона, разом з людською свідомістю, намагається повністю автономізуватися й «покинути» параметри старої, традиційної просторово-часової площини людського буття, вийти на виміри його інформаційної парадигми. Ті віртуальні образи буття, які формуються в новій якості інформаційної реальності, фактично трансформують й часову структуру людських уявлень про світ. Серед характеристик рис такої нової, нетрадиційної структури часу, Теперішність може втратити свою мінливість й увібрати в себе динаміку всієї біологічної форми людського життя в одну мить, загальмувавши час її реалізації (згадаємо «День сурка»). У той же час Майбуття може набути характеристик вічності або безчасів'я. Відтак Людині буде доступне мандрування часами, яке й визначатиме модні тренди та стилі

її самопрояву в бутті. І знову наведемо одну розлогу, але вельми необхідну цитата з цього приводу.

Доповнює процес змін в області фешн-індустрії практика впровадження штучного інтелекту в сферу цієї діяльності. Важко уявити як ірраціоналізм, як одна з ключових властивостей моди, буде співіснувати з надраціональністю штучного інтелекту, але про перший досвід цієї практики вже розповідає у своєму інтерв'ю графічний дизайнер та ілюстратор Антон Або. Справжнім одкровенням є його досада за тим, що «...ШІ не зможе забрати роль фантазії та креативності людини, адже він може тільки генерувати та компіювати ідеї». Та це вже питання до розуміння межі творчих можливостей Людини, які, будемо сподіватися, є невичерпними.

Висновок. Тези даного дослідження ставлять низку нових підходів до змісту як філософських проблем, які пов'язані з аналізом переходу від традиційної парадигми світосприйняття з її уявленнями про просторово-часову площину буття світу та Людини в ньому, так і проблеми ролі і місця фешн-індустрії у цьому процесі метаморфози людської цивілізації. Багато у чому деякі тези та положення носять характер гіпотетичного прогнозу, але це, на нашу думку, не заважає їх гносеологічній привабливості. Поставлені в роботі питання потребують нових, глибших досліджень з урахуванням необхідності застосування широких міждисциплінарних підходів до їх розв'язання.

Література

1. Штучний інтелект та майбутнє fashion індустрії. URL: <https://telegraf.design/shtuchnyj-intelekt-ta-majbutnye-fashion-industriyi/> (дата звернення 08.10.2023 р.